

CSOBÁDY CSILLA

HITTEL, REMÉNNYEL, SZERETETTEL A SZLOVÁKIAI MAGYAR KÖZÖSSÉGÉRT

BESZÉLGETÉS VODA ZSÓFIÁVAL, A POZSONYI MAGYAR SZAKKOLLÉGIUM ÚJ IGAZGATÓJÁVAL

Voda Zsófit pár éve ismertem meg, a körülményekre már nem is emlékszem – arra viszont igen, hogy témától függetlenül nagyon könnyen egymásra tudunk hangolódni. Gyökereink Rozsnyó környékéhez kötnek, azonosak az alma matereink, s ugyanaz hajt minket – hittel, reménnyel, szeretettel tenni a közösségért. Nagyon megtisztelő, hogy személyében ma már a Pozsonyi Magyar Szakkollégium igazgatójával készíthettem interjút.

■ Mesélj magadról, a karriered állomásairól! Mi vezetett odáig, hogy a Pozsonyi Magyar Szakkollégium tanulmányi vezetője lettél?

■ Ez egy elég organikus döntés volt, több összetevővel.

Pedagógusként végeztem a nyitrai egyetemen, elhivatott voltam a szakma iránt. Tudtam, hogy emberekkel akarok foglalkozni úgy, hogy oktatom, fejlesztem őket. Az egyetem vége felé azonban eléggé elbizonytalanodtam, hogy jól választottam-e.

Egy rövid iskolarendszeri tapasztalat után úgy döntöttem, hogy magyar-angol szakos tanárként inkább a projektmenedzsment felé fordulok, ami szintén nem légből kapott ötlet volt. Az egyetemi évek alatt a Gombaszögi Nyári Táborban, a Gímesi Művelődési és Gólyatáborban, a Juhász Gyula Ifjúsági Klubban és a Diákhálózatban sok projektet valósítottunk meg. Ezeket a tapasztalatokat ötvözve kanyarodott az utam a nem formális oktatás, a TANDEM no. szervezet felé.

Persze ez sem ment könnyen, hiszen kelet-szlovákiai vagyok, rozsnyói, gömöri, palóc lány, engem otthonról (főképp a tanárim) úgy indítottak el, hogy az egyetemet elvégezve hazatérjek és az ottani közösségért tegyek. Lelkiismeretes embernek tartom magam, ezért nyomta a lelkem az ígéret, még akkor is, ha Nyitra volt az a közeg, ahol igazából megtaláltam magam. Hazamentem becsülettel, de aztán vissza is tértem nyugatra.

Ahogy tágult a látóköröm, egyre inkább foglalkoztatott a szlovákiai magyar, felvidéki boldogulásunk. Az, hogy miként formálódnak a közösségeink, illetve mi hogyan vagyunk bennük. Az, hogy mennyi döntést tudunk meghozni önmagunkról, és mennyit hoznak meg helyettünk. Ebből a közéleti érdeklődésből nőtt ki a brüsszeli munkám, ahol egy European Leadership Programme nevű vezetőképző intézményben dolgoztam egy éven keresztül. A Brüsszelben töltött egy év nagyon sűrű volt, legalább kettőnek éreztem. Mindeközben reméltem, hogy olyan tapasztalatokkal tudok hazatérni, amikkel az itthoni tehetséggondozást segíthetem.

Arra már csak később jöttem rá, hogy ez sem volt véletlen téma, hiszen a Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem Közép-európai Tanulmányok Karán olyan fókuszált figyelmet, személyre szabott fejlesztést kaptam, kaptunk, ami a tanulmányainkra, a tudományos diákköri munkánkra, az emberi kiteljesedésünkre nagy hatással volt. A tehetséggondozásnak ezt a formáját most látom visszaköszönni, amikor a diákjainkkal dolgozom.

■ Mi motivált arra, hogy jelentkezz az igazgatói állásra?

■ Három évig dolgoztam az intézményben tanulmányi vezetőként, emellett voltak kisebb projektjeim, de úgy éreztem, hogy mindent kihoztam ebből a munkakörből, amit tudtam. A diákokkal gyümölcsöző volt az együttműködés, sikerült jól megismernem az intézményt, annak működését. A diákelnökséggel és a kuratóriummal is aktívan együtt tudtunk dolgozni. Mózes Szabolcs igazgató úr pedig úgy döntött, hogy bár az elmúlt hét évben mindent megtett az intézményért, amit tudott, most más szakmai útra lép, így az igazgatói pozíció megpályázhatóvá vált.

Szeretem magam új kihívások elé állítani, megvan bennem az a szellemi éhség, amit a diákokon szintén látok visszaköszönni. Úgy vélem, tudok nekik olyan eszközöket mutatni, amiket felnőttként már kimunkáltam magamban, azt, hogyan

| Voda Zsófia (Fotó: Pozsonyi Magyar Szakkollégium)

lehet „okosan felfalni a világot”. Közben tőlük is sokat tanulok, hiszen olyan nézőpontokat hoznak magukkal, amikre én az adott helyzetben nem gondolnék.

Nyilván az ugyancsak a kérdés része, hogy miért akar az ember magára vállalni egy operatív, mindennapi irányítási feladatokkal teli állást. Bár nem vagyok közgazdász, kevesen tudják rólam, hogy van egy matekos háttér, a gimnázium után édesapám és az akkori matematika-tanárnőm kissé neheztelt rám, amiért nem azt az utat választottam. Másrészt, ha nem lenne bennem ilyen adottság, akkor is megküzdénék vele, mivel a szlovákiai magyar létünk feltételezi azt, hogy tegyünk magunkért, álljunk bele a nehéz helyzetekbe. Úgy vélem, hogy ezt mindenki a maga talentumaihoz mérten fontos, hogy megtegye.

■ Miben más ez a funkció, mint a tanulmányi vezetőé?

■ A tanulmányi vezető a diákok szakmai fejlődésére figyel oda, arra, hogy a diákok számára az egyetemi órákon felül a legmegfelelőbb kurzuskínálatot állítsuk össze, s ezeken ők részt tudjanak venni. Tudjanak egyénileg fejlődni, nyelvkurzust abszolválni, nyelvvizsgát tenni, tudományos munkát írni és bemutatni, projekteket megvalósítani.

Ezzel szemben az igazgató annak a stratégiai haladását határozza meg, hogy a teljes szakkollégiumi három vagy öt év elvégzése után a diákok milyen készségeket birtokoljanak. Ezt nagyon felelősségteljes munkának fogom fel, emellett tisztelet van bennem irántuk, mert valóban sokat kérünk tőlük, magasak az elvárások. Kisebbségiként azonban olyan helyzeteket kell tudnunk megoldani, amit talán másoknak nem. Az ehhez szükséges eszközöket igyekszünk megadni a diákoknak.

Az is foglalkoztat, hogy szlovákiai magyar viszonylatban szintet lépjek. Sokat jelent, hogy Pozsonyon belül hatással lehetünk arra, hogy a fővárosban tanuló magyar diákok mivel töltsék az idejüket. Megmutathatjuk nekik, mennyi és milyen ponton tudnak kapcsolódni egymással, hogy ezt kikkel együttműködve tehetik meg. Ennek okán több szlovákiai magyar intézménnyel működünk együtt, partnereink a Diákhálózat, a JAIK, a SEJK, a Liszt Intézet, a Pozsonyi Casino, a Pozsonyi Katolikus Fiatalok. Fontosnak tartjuk azonban, hogy a diákjaink ennél tovább lássanak, ezért ránézünk, szlovákiai és magyarországi viszonylatban milyen szervezetekkel tudunk még együtt dolgozni, mi a kapcsolódásunk a NIVAM-mal¹, az OTDT-vel², az Interkollal vagy a Gombaszögi Nyári Táborral. Szeretnénk számukra biztosítani azt, hogy belekerüljenek abba a vérkeringésbe, ami a szlovákiai magyar közösséget mozgatja. Az előző munkahelyemmel szintén van együttműködésünk, melyen keresztül a diákok brüsszeli tanulmányutakra tudnak menni, megtapasztalni az ottani helyzetet.

Szívemen viselem azt, hogy a már működő kapcsolatokon túl a hallgatóknak legyen lehetőségük a szlovák tehetséggondozó szervezetekkel is megismerkedni. Hiszen az, aki most aktív, motivált, tehetséges, ha jól gondolja önmagát, húsz év múlva ugyanúgy az marad, ezért jó, ha ilyen körökben is szert tesz ismeretségekre. Úgy vélem, kulcsfontosságú az, hogy azok az emberek, akik majd húsz év múlva döntéseket hoznak rólunk, ismerjék egymást, egymás értékrendjét.

■ Hogyan éled meg az átmeneti időszakot, amikor az igazgatói pozíció mellett a következő tanulmányi vezetőt is be kellett tanítanod?

■ Nehezen, bár az új tanulmányi vezetőt, Jablonský Benjamint annyira nem kell betanítani, hiszen a saját bőrén „tanulta meg” a szakkollégium működését. Olyan végzősünk ő, aki elvégezte a teljes szakkollégiumi képzést, volt diákelnök, nyelvviszágázott, szép eredményt szerzett az Országos Tudományos Diákköri Konferencián. Ennek ellenére mindenképp kihívást jelent az, hogy ezek az átvételek egyszerre zajlanak. Ráadásul szeptembertől egy új épületrészt adtunk át, így már 32 diákkal indítottuk a szemesztert, ami a szakkollégium alapításához képest duplázódás.

Szeptemberben lezajlott az évkezdő tábor, majd a tanévnyitóra szakkolis barátaink, megbecsült partnereink érkeztek, ami plusz szervezéssel járt. Várom azt az időszakot, amikor több tér jut az elmélyült munkára.

■ Milyen célkitűzéseid vannak igazgatóként?

■ Hogy a szakkollégium ízig-veéig szlovákiai magyar intézményként működjön – a magyar kulturális és szellemi örökség legjavát ötvözze Szlovákia jogállásának ismeretével, mindezt szlovákiai magyar történelmünk és regionális meghatározottságunk szemüvegén nézve, kitekintve az európai és külföldi jó gyakorlatok és kapcsolatok felé.

A rövidebb távú célkitűzések között a változásmenedzsment szerepel. A Covid-járvány óta egyik krízisből esünk bele a másikba, energiaválság, infláció stb. nehezíti az életünk, úgyhogy a tudatos pénzügyi menedzsment mindenképp kiemelt területet jelent számunkra.

A másik, hogy jól építsük tovább az intézményt, legyenek benne stabil elemek, mind tanulmányi, mind projektek szintjén, de több kis mozgatható rész is, melyekkel tudunk ebben az időszakban rugalmasak lenni. Fontos a partnerekkel való további korrekt együttműködés és ennek a körnek a bővítése: aktív kapcsolatban maradni az alumnusainkkal, nyitni a felvidéki középiskolák felé; legyen a Szakkollégium közösségünk egyik megkerülhetetlen intézménye.

| Fotó: Gombaszögi Nyári Tábor

¹ Nemzeti Oktatási és Ifjúsági Intézet (szerk. megjegy.)

² Országos Tudományos Diákköri Tanács

■ Milyen változások léptek életbe szeptembertől a szakkoliban? Hogyan reagáltak erre a diákok?

■ A legnagyobb változások a „hard kereteket” érintették, az említett új épületrész adott némi munkát, és az ezzel járó megnövekedett diáklétszám is. Sajnos az infláció a kollégiumi díj emelésével járt, de emellett kidolgoztunk egy szociális ösztöndíjrendszert, valamint elérhetővé tesszük a tanulmányi ösztöndíjakat. A Tanulmányi Tanáccsal épp az új kreditrendszert fogadjuk el, ami még jobban segíti a diákok fejlődését.

Egy házi konferencia megszervezésén ugyancsak dolgozunk, amiben okosan össze kell gyűrnünk a magyarországi jó gyakorlatokat az itthoni tudományos élet működésével. Mindezeket túl nagyon izgalmas beszélgetésekkel, előadásokkal készülünk, többek között jótékonysági esttel. Ezek nemcsak a kollégisták, de a pozsonyi diákság számára egyaránt elérhetőek lesznek.

A diákok reakciója pedig... Hát, az áremelkedést senki sem szereti. Viszont értik az ok-okozati összefüggést, illetve nem lepi meg őket, ami történik, mert a diákelnökséggel nagyon aktív a munkakapcsolatunk. Kivételes helyzetünk van azáltal, hogy egy csapat fiatal, tehetséges, energikus és belső motivációval rendelkező diákkal dolgozunk együtt, akik a személyes részvételükön keresztül megtanulnak intézményt, közösséget szervezni, így a szakkollégisták és a szakkollégium együtt növekednek.

| Fotó: Somogyi Szilárd

■ Térjünk vissza kicsit az elejére. Mit gondolsz, nehezebb ezen az úton nőként végigmenni?

■ Egyértelműen nehezebb. Már csak azért is, mert sokkal kevesebb a minta, amihez fordulhatok. Mostanában elég sok olyan dologra rákeresek, amire a Google nem dob ki találatot, kicsit ehhez hasonlítanám ezt. Van egy élethelyzet, amiben keresed az eszközöket, és roppant kevés a jó gyakorlat előtted. Amikor viszont találsz, akkor azok felértékelődnek. Azoktól a női vezetőktől, akiket figyelek vagy akikhez tanácsért fordulok, nagyon sok támogatást élek meg.

Amennyiben a szlovákiai magyar társadalomról beszélünk, az a tapasztalatom, hogy a politika oldaláról indítanak, ez egyfajta újságírói érdeklődés. Inkább azzal találkoztam, hogy nem az intézmény vagy az én szakmai munkám az érdekfeszítő, hanem a napi hírek.

Annak a híve vagyok azonban, hogy aki dolgozik, annak a munkája előbb-utóbb látszani fog, és az eredmények magukért fognak beszélni. A nehéz helyzetekben ezt a hozzáállást próbálom megőrizni.

A másik, amivel találkozom, az az a sztereotípa, hogy bírni fogom-e. A meghallgatásomon, melyen a diákok kérdeztek tőlem, elhangzott egy olyan kérdés, hogy nem származik-e majd hátrányom abból, hogy női vezető vagyok. A válaszom az volt, hogy a tehetségnek, az akaratnak és a kemény munkának nincs neme, ezeket végezni kell, az a titkuk. Azt hiszem, hogy precedenst teremtettem számukra, hogy lehetséges nőként vezető pozíciót betölteni; történik ilyen, s most már ez is rajta van a mentális térképükön.

■ Ha megengeded, egy személyesebb kérdés. Mi az, ami erőt ad mindehhez?

■ Ami erőt ad meg ami felelősséget is jelent, az a hitem. Mostanában többször feltettem a kérdést, hogy én tényleg elhiszem, hogy jól történnek a dolgok, de Istenem, biztos vagy benne, hogy ezt akarod rám bízni? És úgy tűnik, hogy a válasz igen, úgy-hogy ezzel innentől nem vitatkozom. A felelősség része az, hogy „akinek sokat adtak, attól sokat kívánnak, és akire sokat bíztak, attól többet kérnek számon” (Lk 12,48b). Aki több erőforrást, társadalmi lehetőséget, tehetséget kapott, annak több felelősséget kell vállalnia. És ebbe beletartozik, hogy magáért ugyanúgy vállalja a felelősséget, gondoskodik a testi-lelki jóllétéről.

Erőt ad még a családom, a barátaim és a párom, aki próbál terheket levenni a vállamról, ez nagyon sokat jelent. Emellett a feladatba szintén bele van kódolva az erőt adó rész: amikor látom a diákokat, hogy mennyit dolgoznak magukon, amikor egy-egy nehezebb időszak után a helyükre kerülnek, amikor intelligensen vitáznak egymással. Erőt ad, hogy bár egyénileg sokszor nagyon különbözőek, mégsem elégszenek meg a társadalom által adott standard válaszokkal, odaállnak a másik ember mellé, hogy közösségként együtt tudjanak tenni valami rajtuk túlmutatóért. Úgy gondolom, hogy ez nemcsak nekem adhat nekem erőt, hanem a szlovákiai magyar közösségünknek is.

■ Mit gondolsz, mi az üzenete mindannak, amit eddig elértél, a szlovákiai magyar fiatalok számára?

■ Most felsorolhatnék több dolgot, de ezt nekik kell eldönteni. Talán ami a leghangosabb most bennem, hogy a „keletiek” elvihetik magukkal, hogy a gyökereinkért úgy is tudunk tenni, hogy a „nyugatiakkal” megismertetjük a mi régiókat, az ő térfelükön pedig abban pattog a labda, hogy kíváncsiak és együttműködőek legyenek; összességében tehát, hogy a saját „szlovagy” kisebbségi-többségi viszonyainkat rendezzük.

Illetve van egy számomra meghatározó gondolat, mely a volt alapiskolámnak a választott mondata lett: „A fontosakban egység, a kevésbé fontosakban szabadság, de mindenkiben szeretet.” Mérheterlenül boldog lennék, ha ez sugározna a munkámból.

■ Köszönöm a beszélgetést!